

CLASS : 12th (Sr. Secondary)

Code No. 5605

Series : SS-April/2021

Roll No.

SET : B

संस्कृत

SANSKRIT

भाग – II

(वस्तुनिष्ठ प्रश्न)

ACADEMIC/OPEN

(Only for Fresh/Re-appear Candidates)

-
- कृपया जाँच कर लें कि भाग-II के इस प्रश्न-पत्र में मुद्रित पृष्ठ 8 तथा प्रश्न 36 हैं।
 - परीक्षार्थी अपना रोल नं० प्रश्न-पत्र पर अवश्य लिखें।
 - कृपया प्रश्नों का उत्तर देने से पूर्व यह सुनिश्चित कर लें कि प्रश्न-पत्र पूर्ण व सही है, परीक्षा के उपरान्त इस सम्बन्ध में कोई भी दावा स्वीकार नहीं किया जायेगा।
-

निर्देश: –

- (i) सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।
- (ii) प्रश्नसंख्या प्रश्नपत्रानुसारम् अवश्यमेव लेखनीया।
- (iii) श्रेष्ठाङ्गान् प्राप्तये सुवाच्यलेखोऽपेक्ष्यते।

अधस्तनप्रश्नानां लिखितोत्तरविकल्पेषु शुद्धविकल्पं चित्वा उत्तरपुस्तिकायां लिखत –

1. 'त्वम्', इति पदे कः शब्दः ?

1

(i) युष्मद्

(ii) अस्मद्

(iii) तद्

(iv) एतद्

2. 'माम्' अत्र का विभक्तिः ?

1

(i) द्वितीया

(ii) तृतीया

(iii) चतुर्थी

(iv) पंचमी

5605/(Set : B)/ II

P. T. O.

3. 'सः' इति पदे किं वचनम् ? 1
- (i) एकवचनम् (ii) द्विवचनम्
- (iii) बहुवचनम् (iv) वचनम्
4. छात्र, शब्दस्य-तृतीया-एकवचने किं रूपम् ? 1
- (i) छात्रेण (ii) छात्रेण्
- (iii) छात्रेन (iv) छात्रैः
5. 'पिबन्ति' पदे कः धातुः ? 1
- (i) पिब (ii) पिब्
- (iii) पीब् (iv) पा
6. 'अतिष्ठत्' पदे कः लकारः ? 1
- (i) लट् (ii) लोट्
- (iii) लृट् (iv) लङ्
7. 'गच्छामि' पदे कः पुरुषः ? 1
- (i) प्र० पु० (ii) म० पु०
- (iii) कोऽपि न (iv) उ० पु०

8. 'पठन्ति' पदे किं वचनम् ?

1

(i) एकवचनम्

(ii) द्विवचनम्

(iii) बहूवचन्

(iv) बहुवचनम्

9. 'अस् धातोः' लट्लकार-प्रथमपुरुष-एकवचने किं रूपम् ?

1

(i) आस्ति

(ii) स्तः

(iii) सन्ति

(iv) अस्ति

10. 'कन्या' इति पदे कः लिंगः ?

1

(i) नपुंसक

(ii) पुल्लिंग

(iii) स्त्रि

(iv) स्त्री

11. 'कुर्वन् + एव' किं सन्धिपदम् ?

1

(i) कुर्वनेव

(ii) कुर्वन्नेव

(iii) कर्वन्नेव

(iv) कुर्वन्नैव

12. 'तद्धावतः' अत्र किं सन्धिच्छेदपदम् ?

1

(i) तद् + धावतः

(ii) तत् + धावतः

(iii) त् + धावत

(iv) तत् + धवत

13. 'दक्षिणार्थी' पदे सन्धेः नाम किम् ? 1
- (i) दीर्घ (ii) गुण
(iii) यण् (iv) वृद्धि
14. 'उभयतः' उपपदयोगे का विभक्तिः ? 1
- (i) तृतीया (ii) द्वितीया
(iii) चतुर्थी (iv) प्रथमा
15. '..... नमः' उचित पदेन वाक्यं पूरयत। 1
- (i) गुरवे (ii) गुरुवे
(iii) गुर्वे (iv) गरवे
16. 'गृहम् जलम्' उचित उपपदं योजयत। 1
- (i) उभयतः (ii) बहिः
(iii) सह (iv) अलम्
17. 'बहिः' उपपदयोगे का विभक्तिः ? 1
- (i) पंचमी (ii) चतुर्थी
(iii) तृतीया (iv) द्वितीया

18. 'अधिकरणे' का विभक्तिः प्रयुज्यते ? 1
- (i) सप्तमी (ii) षष्ठी
(iii) पंचमी (iv) चतुर्थी
19. 'तपोधनः' अत्र किं विग्रहपदम् ? 1
- (i) तपः धनं यस्य सः (ii) तपं धनं यस्य सः
(iii) तपस्या धनं (iv) धनं तपस्या यस्य सः
20. 'तपोधनः' पदे समासनाम किम् ? 1
- (i) तत्पुरुषः (ii) कर्मधारय
(iii) द्वन्द्व (iv) बहुव्रीहि
21. 'महान् ऋषिः' अत्र किं समस्तपदम् ? 1
- (i) महर्षिः (ii) महर्षिः
(iii) महर्षीः (iv) मोहर्षिः
22. 'तु + क्त्वा' संयोगे किं रूपम् ? 1
- (i) तरत्वा (ii) तीर्त्वा
(iii) तिरत्वा (iv) तीत्वा

23. 'तिष्ठत्' पदे कः धातुः ? 1
- (i) तिष्त् (ii) स्था
(iii) तिष्ठ (iv) सथा
24. 'त्यक्तः' पदे कः प्रत्ययः ? 1
- (i) क्ता (ii) क्त
(iii) क्त (iv) तः
25. 'काकः कृष्णः पिकः कृष्णः' अत्र किं नाम छन्दः ? 1
- (i) अनुष्टुप् (ii) शिखरिणी
(iii) वंशस्थम् (iv) इन्द्रवज्रा
26. 'गणानां संख्या' कति ? 1
- (i) अष्ट (ii) नव
(iii) दश (iv) सप्त
27. 'उपात्तविद्यः कौत्सः' अत्र किं विशेषणपदम् ? 1
- (i) उपात्तविद्यः (ii) कौत्सः
(iii) विद्यः (iv) उपात्तः

28. 'उदाराम्' पदस्य किं विलोमपदम् ?

1

(i) अनुदाराम्

(ii) नुदाराम्

(iii) नदाराम्

(iv) अदाराम्

29. 'सकृत्' पदस्य विलोमपदं किम् ?

1

(i) नसकृत्

(ii) असकृत्

(iii) अशकत्

(iv) अशकृत्

30. 'मूर्खः' पदस्य विलोमपदं चिनुत -

1

(i) विदवान्

(ii) विद्यावान्

(iii) विद्वान्

(iv) वीद्वान्

31. 'देहः' पदस्य पर्यायपदं किम् ?

1

(i) शारीरिकः

(ii) शरीरम्

(iii) सरीरम्

(iv) शरिर

32. 'बुद्धिः' पदस्य किं पर्यायपदम् ? 1
- (i) मतिः (ii) गतिः
- (iii) भक्तिः (iv) मतीः
33. अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रदत्तप्रश्नानाम् उत्तराणि **एकपदेन** संस्कृतभाष्या लिखत –
श्री नायारस्य दायित्वग्रहणस्य एकमासाभ्यन्तरे बहुदिनेभ्यः स्थगितानां विविध समास्यानामपि समाधानं जातम्।
- (क) समास्यानामपि किं जातम् ? 1
- (ख) 'श्री नारायस्य' इति पदे का विभक्तिः ? 1
34. अधोलिखितं श्लोकं पठित्वा प्रदत्तप्रश्नानाम् उत्तराणि **एकपदेन** संस्कृतभाषया लिखत –
अस्ति यद्यपि सर्वत्र नीरं नीरज-राजितम्।
रमते न मरालस्य मानसं-मानसं विना।।
- (क) मानसं-मानसं विना कस्य न रमते ? 1
- (ख) 'यदि + अपि' इति पदे संधिपदं चिनुत। 1
35. रेखांकितपदम् आधृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत –
- (क) कौत्सः वरतन्तोः शिष्यः आसीत्। 1
- (ख) शरीरमात्रेण नरेन्द्र तिष्ठन्। 1
36. उचित पदेन वाक्यं पूरयत –
- (क) क्रिया के करने वाले को कहते हैं। 1
- (ख) जिस समस्त पद में दोनों पद प्रधान होते हैं, उसे कहते हैं। 1

